

5. Frelst av nåde ved tro.

Da vi gutter for 30 år siden eller mer var i slåsskamp og det forsmadelige skjedde at vi ble liggende underst mens han som hadde overtaket bent fram satt på oss og kunne gjøre hva han ville, var det bare én utvei: Vi måtte be om nåde. Det var ydmykende, men det ble stort sett respektert - selv om den som ba om nåde var den som provoserte og startet det hele. Det var i alle fall slik for 30 år siden. Om det fortsatt er slik, er et annet spørsmål.

Ufortjent nåde

Den tv-reklamen som irriterer meg mest på for tiden, er den som slutter med ordene: "Fordi du har fortjent det". Flere undersøkelser har vist at Norge er et av verdens beste land å bo i. Det er det all grunn til å være glad for. Men det provoserer meg at vi tror at vi har fortjent å ha det så godt! Jeg tror ikke vi har det. Vi skulle heller undre oss over det og takke Gud for det. Bibelen gjør det i alle fall helt klart at vi ikke har fortjent noe i forhold til Gud. Har Gud gitt oss et rikt liv, god helse, varme relasjoner og materielle velsignelser, har han gitt oss alt sammen helt ufortjent. Frelsen er, om mulig, enda mer ufortjent. Hvorfor skulle Gud frelse og velsigne oss som stadig gjør opprør mot ham, skader og sårer våre medmennesker og bryter ned skaperverket? Hvorfor skulle han elske oss som i så liten grad elsker ham? Hvorfor skulle han investere noe i oss som i så liten grad viser interesse for å leve det livet han har skapt oss til å leve?

Frelsen har alltid vært ufortjent.

Slik var det allerede den gangen Gud frelste sitt folk fra slaveriet i Egypt og førte dem til et godt og fruktbart land. Ikke en eneste gang sies det at Gud frelste dem fordi de var så edle, så fromme, eller så helhjertet i å søke ham. Tvert imot. De var slett ikke fromme mens de var i Egypt. De hadde heller ikke gått mange skritt ut av Egypt før de begynte å synde mot Gud, gjøre opprør mot ham, knurre og klage og i det hele tatt oppføre seg ganske dårlig. Men Gud gav dem likevel ikke opp. Når de så etter 40 år avslutter vandringen og står øst for elven Jordan for å innta landet, minner Gud dem gjennom Moses om hvor fullstendig ufortjent det hele er (5 Mos 9,4-6). Dere må ikke finne på å tro at det er fordi dere er rettferdige, sier han, og han sier det tre ganger etter hverandre for riktig å gni det inn. Dere er ikke engang ærlige, understreker han én gang. Så avslutter han salven med at de er et hårdnakket eller stridlynt folk som går sine egne veier og ikke lett lar seg korrigere. Hvorfor frelser Gud dem da?

Det er bare én eneste grunn: Gud hadde lovet Abraham, Isak og Jakob å frelse deres etterkommere og føre dem inn i dette gode landet. Gud ville holde sitt løfte selv om folket mange ganger brøt sine løfter. Gud ville være trofast selv om folket var troløst. I Det nye testamente leser vi fortellingen om den fortapte sønn (Luk 15,11-24). Han ber om å få utbetalt farsarven sin. Så drar han hjemmefra, sløser pengene bort og lever et liv i umoral og synd. Når pengene er brukt opp og han begynner å lide nød, blir han nødt til å svelge stoltheten og vende hjem igjen - skitten, pjusket og skamfull. Men han var i alle fall ærlig og fornuftig nok til å vite at han ikke fortjente noe - ikke noe som helst. Han håpet bare på å få lov til å bli en tjener eller slave som kunne få tjene til livets opphold og slippe og sulte og ha det vondt. "Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg. Jeg fortjener ikke lenger å være din sønn", planlegger han å si til sin far. Men lenge før sønnen får sagt disse ordene, springer faren ham i møte. Han elsker denne slasken av en sønn, og vil ikke at han skal være slave, men sønn igjen.

La oss enda en gang i tankene vende tilbake til retterstedet Golgata der Jesus henger på korset og kanskje er i stand til å se utover folkemassen som har stimlet sammen. Der kunne han se disiplene som han hadde vandret med og lært opp i flere måneder. Så snart det begynte å røyne på, hadde de vist seg både ynkelige og redde - to av dem fornektet til og med sin Herre og Mester. Der så han Pontius Pilatus, Jerusalems mektigste mann. Hans vilje var nærmest lov for de fleste. Men han var så feig og ynkelig at han gav etter for mobbens krav om korsfestelse - og det på tross av at han ikke kunne finne noe skyld hos Mesteren. Der var soldatene som ikke var mer berørt av stundens alvor enn at de kastet lodd om Jesu kappe og på den måten utfoldet seg i sin kalde materialisme.

Der var et folk som bare få dager i forveien hadde ropt "Hosianna, velsignet være ham som kommer i Herrens navn". Men hengivenheten stakk ikke særlig dypt. Nå hadde mange av dem nettopp vært med og ropt: "Korsfest, korsfest".

Tenkte Jesus noen gang: "Er det virkelig verdt å dø for disse? Har de virkelig fortjent at jeg gir mitt liv for dem?" Hva så han i dem siden han kunne gi sitt liv for dem? Vi blir nok en gang svar skyldig. Den eneste vi får litt respekt for, var en av røverne som ble korsfestet samtidig med Jesus. "For oss er dommen rettfærdig, vi får bare igjen for det vi har gjort", sier han. Så henvender han seg til Jesus og sier: "Jesus, husk på meg når du kommer inn i ditt rike". Jesus svarte:

"Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i Paradis" (Luk 23,41-43). Paulus sier det slik i Rom 5,6-8: "Da vi ennå var svake, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige. Selv for en rettskaffen mann ville vel neppe noen gå i døden. Eller kanskje ville noen våge livet for en

som er god. Men Gud viser sin kjærlighet mot oss ved at Kristus døde for oss da vi ennå var syndere”

Legg merke til at Jesus ikke døde for fromme, gode og rettferdige mennesker. Han døde for ”svake”, ”ugudelige”, og ”syndere”. Han ventet ikke til menneskene hadde forbedret seg. Han døde for oss ”mens vi ennå” var svake, ugudelige og syndere.

Det er ufortjent! Det er nåde!

Et av de mest kjente bibelvers er dette: ”Men dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urett” (1 Joh 1,9). Når vi kommer til Jesus må vi, som den bortkomne sønnen og røveren på korset, bare innrømme at vi er syndere og ikke fortjener noe som helst. Det er når vi er villige til å innrømme dette, Gud frelser oss. I stedet for å stole på vår egen fortjeneste, begynner vi å stole på at Gud tilgir oss ene og alene fordi Jesus døde for oss. Det er dette som er ”tro”. Ordet ”nåde” betyr egentlig ”gratis”.

Frelsende tro

I Det nye testamente brukes ordet ”tro” ofte som en motsetning til lovgjerninger.

”Lovgjerninger” er noe vi gjør for å fortjene frelse. Paulus resonnerer f. eks. på denne måten: ”Den som gjør et arbeid, får lønn etter fortjeneste, ikke av nåde. Annerledes er det med den som ikke har gjerninger, men som tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig. Han får rettferdigheten tilregnet fordi han tror” (Rom 4,4-5).

Nok en gang: Dersom vi vil ha lønn etter fortjeneste fra Gud, blir vi fattige. Det vi fortjener, er bare dom og straff. Dersom vi i stedet vil ta imot nåde og få noe vi overhodet ikke fortjener, blir vi rike. Derfor slutter vi å tro på og sette vår lit til oss selv, våre prestasjoner og ”lovgjerninger”. I stedet setter vi vår lit til Jesus som kom for å frelse syndere og gi dem evig liv.

Paulus sier noe lignende i Gal 2,16: ”Men vi vet at et menneske ikke blir rettferdig for Gud på grunn av gjerninger som loven krever, men bare ved troen på Kristus Jesus. Derfor trodde også vi på Kristus Jesus så vi kunne erklæres rettferdige ved troen på Kristus, ikke på grunn av lovgjerninger. For ikke noe menneske blir rettferdig for Gud på grunn av lovgjerninger”. ”Å tro” er det samme som ”å sette sin lit til, stole på”.

Det er én misforståelse som er nærliggende: Dersom vi ikke kan prestere gode gjerninger, men blir frelst av tro, så er det altså tro vi nå skal prestere. Dersom vi ”tror nok”, vil Gud gi oss frelse som belønning. Men dette er altså en misforståelse. Det er nemlig ikke troens styrke

det kommer an på. Det er troens retning, nemlig hvem vi tror på. Derek Swann har i et lite hefte uttrykt det slik: Tenk deg at det er noe i veien med bilen og at en hel gjeng med bilmekanikere, både profesjonelle og amatører, har gitt opp å finne feilen. Da lytter du med interesse når en av dine venner legger ut om den fantastiske bilmekanikeren som tar seg av hans bil. Med stor tilfredshet forteller han at mannen er et geni, han har aldri mislykkes i å finne feilen og rette på den. Vennen din sier at han har full tillit til denne bilmekanikeren og at han stoler på ham i ett og alt som har med bilen og gjøre. Nå vil det aldri falle oss inn å si: "Jeg skulle ønske jeg kunne få en slik tro". Det ville være en helt irrelevant bemerkning. Det er ikke troen vi trenger, men bilmekanikeren. Troen kan ikke reparere bilen, men det kan en god mekaniker.

Bibelen skildrer en mann som fikk erfare at det ikke var troens styrke men troens retning som var avgjørende. Han kom til Jesus og spurte om han kunne hjelpe gutten hans som var plaget av en ond ånd (Mark 9,14-29). "Om jeg kan", svarte Jesus. "Alt er mulig for den som tror". Da ropte guttens far spontant: "Jeg tror". Men så merket han antakelig at troen hans var både svak og mangelfull. Han måtte legge til: "Hjelp meg i min vantro". Gutten fikk hjelp – på tross av en vaklende tro. "Tro er å komme til Jesus", sa ofte de gamle predikantene når de skulle beskrive den troen som frelser oss. Vi kommer til Jesus når vi ber til ham og tar sjansen på at han vil gi oss alt gratis, uten fortjeneste og av bare nåde - enten det er frelse, utfrielse, kristen vekst eller nådegaver. Lignelsen om fariseeren og tolleren sier også noe om dette. "To menn gikk opp til templet for å be. Den ene var fariseer og den andre tollere. Fariseeren stilte seg opp og bad slik: 'Gud, jeg takker deg for at jeg ikke er som andre mennesker...' Så begynte han å ramse opp alt det han syntes var godt og bra i livet sitt. Tolleren sto langt nede og ville ikke engang løfte blikket mot himmelen, men slo seg for brystet og sa: 'Gud vær meg synde nådig'. Jeg sier dere: Tolleren gikk hjem rettferdig for Gud, den andre ikke. For den som setter seg selv høyt, skal settes lavt, og den som setter seg selv lavt, skal settes høyt" (Luk 18,10-14). Fariseeren følte seg antakelig rik. Han trodde også på Guds nåde. Han tok ikke æren selv, men takket Gud for at han ikke var som andre mennesker.

Tolleren følte seg nok heller fattig der han sto. Han hadde ikke noe å vise til. Han hadde så få bevis for at Gud hadde gjort noe i livet hans. Han kunne ikke rose seg av åndelig vekst, og det var smått med rike opplevelser. Han kunne bare bekjenne at han var en synder. Men det var likevel han som fikk gå beriket hjem. Han kom til Gud i tro, uten å ha noe å vise til. Og Gud gav han helt ufortjent sin rike nåde.

Det er en som har sagt at fariseerne tenkte slik om Guds nåde: "Dersom jeg bare kommer et skritt imot Gud, vil han komme 999 skritt imot meg". En kristen er en som har oppdaget at til

og med dette første skrittet er for vanskelig. Han våger å tro at Gud vil komme alle de 1000 skrittene imot ham. Uansett hva du trenger fra Gud - frelse, helbredelse, åndelig fornyelse, kraft til tjenesten, ny frimodighet - vil Gud gi deg det gratis. Når vi kommer til Jesus, er det aldri bare fordi vi har funnet på det selv. Tanken ville ikke engang ha streifet oss dersom ikke Gud selv hadde tatt initiativet til det. "Ingen kan komme til meg uten at Faderen som har sendt meg, drar ham; og jeg skal reise ham opp på den siste dag", sa Jesus (Joh 6,44)

Når vi sier at vi må tro for å bli frelst, betyr det altså ikke at vi først må prestere tro på egen hånd, og på den måten gjøre oss kvalifisert til å ta imot frelsen. Troen er ikke et redskap vi tar imot frelsen med. Troen er en del av frelsen. Når vi begynner å føle oss tiltrukket av Jesus, har han allerede begynt å arbeide med oss og skape tro i oss. Når dette går opp for oss, kan vi komme til Jesus med enda større trygghet. Gud ville aldri ha begynt å dra oss, dersom han ikke mente alvor. Og Jesus selv sa: "Den som kommer til meg, vil jeg ikke støte bort" (Joh 6,37). Troen er ikke en gave vi gir til Gud. Den er tvert imot en gave han gir til oss. Han har på en helt spesiell måte lovt å gi oss den gaven når vi hører eller leser hans ord. "Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord", sier Paulus (Rom 10,17). Vi hjelper ikke noen til tro ved å mase på dem. Vi hjelper dem ved å forkynne for dem. Der Guds Ord blir lest eller hørt, skapes det tro! Det er derfor foreldre forteller barna sine om Jesus. Det er derfor vi sender ut misjonærer. Det er derfor vi trykker Bibler og gir ut kristen litteratur. Det er derfor forkynnelsen er en så uunnværlig del av det kristne fellesskapet. Den troen som frelser oss, er den troen som kommer til Jesus og sier: "Jeg vet at jeg er en synder som ikke fortjener noe som helst fra deg. Men jeg tror at du gir meg frelse og evig liv helt ufortjent. I stedet for å stole på meg selv og mine prestasjoner, vil jeg i stedet stole på din kjærlighet og nåde".

Bedre enn andre mennesker?

Kristne beskyldes ofte for å gå rundt og tro at de er bedre enn andre mennesker. Hva skal vi si til det? En kristen burde i alle fall vite at han eller hun bare er en synder som helt ufortjent har fått ta imot frelse og evig liv. Om han eller hun ikke har så mange riper i lakken, er det likevel et betydelig rustproblem. Om han eller hun ikke har syndet i praksis, så har han eller hun mange ganger ønsket å synde og hatt alle mulige syndige tanker og motiver. Nei, en kristen har ikke noe å skryte av. På den andre siden ville det jo være trist om ikke kristentroen hadde praktiske konsekvenser. Det vil alltid komme opp nye løvetann i gressplenen uansett hvor mye vi luker. Men det er forskjell på en plen der det aldri lukes og en plen der det stadig lukes. Nye synder vil alltid spire fram hos både kristne og ikke-kristne. Men det bør være

forskjell på en som bekjenner og beklager sine synder og en som ikke tar dem så nøye. Det er ikke noe poeng å være bedre enn andre. Men det er et poeng å gjøre godt og elske Gud og sin neste. Ikke for å fortjene noe, men rett og slett fordi ens neste trenger det og Gud vil at vi skal ta vare på hverandre.